

## คุณลักษณะที่จำเป็นของครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในประเทศไทย

เจนจิรา เจนจิตรวาณิช<sup>1</sup> ณัฏฐชุต สุธาพจน์<sup>2,\*</sup> วิไลพร ปัจฉิมเพ็ชร<sup>3</sup> และ มุกดา กุดตุ้ม<sup>4</sup>

<sup>1,3,4</sup> สถาบันราชสุตา คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

<sup>2</sup>สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

\*ผู้ประพันธ์บรรณกิจ อีเมล natchuda.s@chandra.ac.th

วันที่รับต้นฉบับบทความ: 05 มกราคม 2567

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 06 มีนาคม 2567

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 28 มีนาคม 2567

### บทคัดย่อ

การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในประเทศไทยนั้น การพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานทางด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นเรื่องที่สำคัญ เนื่องจากการพัฒนาส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีคุณลักษณะเหมาะสมก็จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่จำเป็นของครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนเฉพาะความพิการทางการได้ยิน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) และกำหนดแนวคำถาม (Guideline) ไว้ล่วงหน้า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครูทั้งที่มีการได้ยินและครูที่บกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 17 คน โดยมีการจับสลากโรงเรียนที่เป็นตัวแทนแต่ละภูมิภาค และหลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Technique) ผลการวิจัยสรุปว่า คุณลักษณะที่จำเป็นของครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านความรู้และด้านทักษะ ซึ่งด้านความรู้ได้แก่ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาสำหรับครู ความรู้เกี่ยวกับความพิการประเภทอื่น ๆ และความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนคุณลักษณะที่จำเป็นของครูด้านทักษะ ได้แก่ ทักษะการใช้ภาษามือไทย ทักษะการให้คำปรึกษา ทักษะการวางแผนการศึกษารายบุคคล (IEP) ทักษะการผลิตสื่อการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทักษะการสื่อสารเพื่อประสานงานกับผู้ปกครอง ทักษะการสอนโดยวิธีการที่หลากหลาย ทักษะการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และทักษะการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก

**คำสำคัญ:** คุณลักษณะที่จำเป็นของครู ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

# Essential Characteristics of Teachers Teaching Students with Hearing Impairments in Thailand

Janejira Janejitvanich<sup>1</sup>, Natchuda Supapoj<sup>2,\*</sup>, Wilaiporn Pudchimphet<sup>3</sup>, Mookda Koodduderm<sup>4</sup>

<sup>1,3,4</sup> Ratchasuda Institute, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital Mahidol University

<sup>2</sup>Psychology Program, Faculty of Education Chandrakasem Rajabhat University

\*Corresponding Author Email: natchuda.s@chandra.ac.th

Received: *January 05, 2024*

Revised: *March 06, 2024*

Accepted: *March 28, 2024*

## Abstract

Educating students with hearing impairment in Thailand is vital. In order to educating students with hearing impairment, having professional development for related staff who work with these students is essential because having high qualification staff would help these staff to perform more effective. The article aimed to study the essential characteristics of teachers teaching students with hearing impairment. This is qualitative research. The data were collected with in-depth interviews and a question guideline from the administrators and the teachers in the specialized schools for the hearing impaired. The sample consisted of 17 administrators and teachers who were ordinary teachers and hearing-impaired teachers. The schools representing each region were drawn by lottery. Also, the snowball technique was used. According to the findings, the essential characteristics of teachers teaching students with hearing impairment in Thailand were divided into 2 main characteristics: knowledge and skills. The knowledge characteristics were about the knowledge of psychology for the teachers, the other types of disabilities, and the basic education core curriculum as well as the school curriculum. However, the essential characteristics of skills consisted of Thai sign language, counseling, an Individualized Education Program (IEP), teaching materials for hearing impairment students, communication with parents, a variety of teaching methods, assessment of individual learning, and coordinating with external agencies.

**Keywords:** Essential Characteristics of Teachers, Students with Hearing Impairment

## ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าจำเป็นต้องมีการพัฒนาในหลายด้านร่วมกัน ทั้งการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านแพทย์และสาธารณสุข ทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ทางด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ การพัฒนาทางด้านการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อให้คนในชาติเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพและ เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นในยุทธศาสตร์ชาติที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ

Office of the National Economic and Social Development Council (2021) ได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเน้นที่ศักยภาพ ความสนใจ ความถนัด และการตระหนักถึงปัญหาของมนุษย์ที่หลากหลาย โดยจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัย ส่งเสริมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของระบบการเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะฝีมือ รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งการศึกษาและการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา ศักยภาพของคนให้มีทักษะความรู้ ทักษะอาชีพบนฐานปัญญา มีสมรรถนะ ที่มีคุณภาพสูงรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์บนพื้นฐานการศึกษาและการเรียนรู้ ดังกล่าวหมายรวมถึงผู้เรียนที่มีความต้องการ พิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ คือ การเสริมสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เสมอภาค ด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักสูตร และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพและศาสตร์เฉพาะทาง การพัฒนาระบบสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษให้มีคุณภาพ ต้องอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจความแตกต่างของศักยภาพ ความสนใจ ความถนัด และข้อจำกัดของผู้เรียน แต่ละคน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่บุคลากรทางการศึกษาพิเศษจำเป็นต้องคำนึงถึง เนื่องด้วยประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษา (Announcement of the Ministry of Education on Types and Criteria of Persons with Disabilities in Education B.E. 2552, 2009, June 8) ได้มีการจำแนกประเภทของคณพิการออกเป็น 9 ประเภท คือ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้อน

จากประกาศข้างต้น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับ หูตึงน้อยจนถึงหูหนวก ซึ่งในประเทศไทยได้มีการจัดการศึกษาให้กับคณพิการประเภทนี้โดยเฉพาะ คือ โรงเรียน โสตศึกษาที่เป็นโรงเรียนเฉพาะความพิการทางการได้ยิน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งมีอยู่ทั่วทุกภูมิภาค

ของประเทศ โดยบุคลากรที่สำคัญในโรงเรียนประกอบด้วยผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ในการดำเนินการสนับสนุน และส่งเสริมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ บุคลากรครูที่เป็นบุคคลสำคัญในการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน และเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุดในโรงเรียน

ด้วยเหตุที่กล่าวมานี้ ครูในโรงเรียนโสตศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความชำนาญ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ Boontongchun and Srisopha (2013) ที่กล่าวว่า การปฏิบัติหน้าที่ครูในโรงเรียนโสตศึกษาจะต้องมีความรู้และทักษะพิเศษที่แตกต่างจากครูในโรงเรียนทั่วไป รวมถึงการผลิตสื่อการสอนที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้และการทำความเข้าใจของผู้เรียน แต่จากการศึกษาของ Aksornchuen (2014) ที่ทำการศึกษากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนโสตศึกษาของประเทศไทยในทศวรรษหน้า ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคว่า จำนวนบุคลากรสอนคนพิการไม่เพียงพอ และขาดบุคลากรมีความรู้ ความรู้ความชำนาญเฉพาะแต่ละประเภทความพิการ อีกทั้งบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษยังขาดความรู้ความชำนาญในเรื่องการวิจัยควบคู่กับการทำงาน นอกจากนั้นแล้ว ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ยังสะท้อนให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับครูที่มีหน้าที่ในการสอน ดังผลงานวิจัยของ Patjan et al. (2019) พบว่า ปัญหาและข้อจำกัดของครู คือ ครูส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาด้านการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมาโดยตรง และครูขาดความเชี่ยวชาญด้านภาษามือ รวมทั้งครูดำเนินการประเมินการเรียนรู้เช่นเดียวกับนักเรียนปกติทั่วไป

จากเหตุผลทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่จำเป็นของครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในประเทศไทย เพื่อหาคุณลักษณะที่จำเป็นของครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในโรงเรียนโสตศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนเฉพาะความพิการทางการได้ยิน ซึ่งในปัจจุบันผู้เรียนที่เข้ามาศึกษาในโรงเรียนโสตศึกษามีความพิการหลากหลาย การจัดการเรียนการสอนในสภาพการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไป การศึกษาคุณลักษณะของครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการนำมาเป็นแนวทางให้ผู้บริหารในการบริหารบุคลากรครู เช่น การสรรหา การคัดเลือก การฝึกอบรมบุคลากรครูเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ในส่วนของครูก็สามารถนำคุณลักษณะที่จำเป็นมาพัฒนาตนเองให้สามารถจัดการเรียนรู้ ตลอดจนจัดกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในยุคปัจจุบันเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาภายในโรงเรียนนำมาใช้ในการปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงเมื่อจบการศึกษา

### วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่จำเป็นของครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

### ประโยชน์ที่ได้รับ

ทำให้ทราบคุณลักษณะที่จำเป็นของครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูต่อไป

## วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่จำเป็นของครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในประเทศไทย” ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนเฉพาะความพิการทางการได้ยิน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview)

## ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่มีการได้ยินและครูที่บกพร่องทางการได้ยินที่มีประสบการณ์ในการทำงานในโรงเรียนโสตศึกษามากกว่า 1 ปี จำนวน 17 คน โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้บริหาร เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารในโรงเรียนโสตศึกษา และผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นครู เป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นครูทั้งด้านการสอนและการดูแลนักเรียนนอกเหนือจากห้องเรียน ก็จะสามารถให้ข้อมูลในเชิงลึกจากประสบการณ์ตรง รวมถึงประสบการณ์ในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดูแลผู้เรียนในโรงเรียนโสตศึกษา และเป็นผู้ที่สมัครใจจะเข้าร่วมการวิจัยและยินดีที่จะให้สัมภาษณ์ผ่านช่องทางออนไลน์ โดยมี การจับสลากโรงเรียนที่เป็นตัวแทนแต่ละภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันตก ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร มาอย่างละ 1 โรงเรียน และหลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Technique) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะมีการแนะนำกลุ่มตัวอย่างต่อ ๆ กันไป

## เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ คือ แนวคำถามในการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) ในประเด็นที่เกี่ยวกับคุณลักษณะจำเป็นของครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งเป็นผู้สอนในโรงเรียนโสตศึกษาและมหาวิทยาลัยที่ผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาสำหรับคนหูหนวก จำนวน 5 ท่าน ในการตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามและให้ข้อเสนอแนะ และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสม และได้ผ่านการพิจารณาการรับรองวิจัยในคนสาขาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์ผ่านทางออนไลน์ ด้วยโปรแกรม Zoom Cloud Meeting หรือ Line Meeting โดยขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้ให้ข้อมูลแต่ละท่าน และมีล่ามภาษามือ 2 ท่านที่มีประสบการณ์ในการเป็นล่ามทางการศึกษาและการวิจัยในการสื่อสารและสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยมีตัวอย่างข้อคำถาม “ในมุมมองของท่านคุณลักษณะของผู้ที่จะมาเป็นครูสอนและดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรจะมีลักษณะอย่างไรบ้าง”

## การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนมาทำการถอดเทป แล้วบันทึกข้อมูลเก็บไว้รวมทั้งใส่รหัสแทนชื่อจริง
2. ผู้วิจัยอ่านข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปทั้งหมด และจับประเด็นสำคัญ เพื่อวางแผนการวิเคราะห์ข้อมูล
3. วิเคราะห์ข้อมูล โดยการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) หลังจากนั้นจัดระเบียบข้อมูลอีกครั้ง และตีความหมายของข้อมูล
4. แปลความหมาย โดยการนำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ มาเชื่อมโยงกับผลการวิจัยที่ค้นพบ

## ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่จำเป็นของครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่ได้จากการสัมภาษณ์ในครั้งนี้มีมากกว่า 40 คุณลักษณะ แต่ในบทความนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอคุณลักษณะที่จำเป็นของครู 8 ลำดับแรกที่คุณลักษณะสำคัญตอบตรงกันมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมด โดยเรียงลำดับจากคุณลักษณะที่มีผู้ตอบตรงกับมากที่สุดและลดหลั่นตามจำนวนผู้ให้ข้อมูลลงมาเรื่อยๆ ซึ่งบางลำดับอาจมีคุณลักษณะมากกว่า 1 เนื่องจากมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญตอบมามีจำนวนตรงกัน และใช้การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ด้วยการทบทวนข้อมูล (Review triangulation) โดยให้บุคคลที่ไม่ใช่ทีมผู้วิจัย ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทำการทบทวนข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ของทีมผู้วิจัยอีกครั้ง

จากข้างต้นที่กล่าวมาแล้ว ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) ทักษะการใช้ภาษามือไทย 2) ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาสำหรับครู 3) ทักษะการให้คำปรึกษานักเรียน 4) ทักษะการทำแผนการศึกษารายบุคคล (IEP) 5) ทักษะการผลิตสื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และทักษะการสื่อสารเพื่อประสานงานกับผู้ปกครอง 6) ความรู้เกี่ยวกับความพิการประเภทอื่น ๆ 7) ทักษะการสอนโดยวิธีการที่หลากหลาย และทักษะการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 8) ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา และทักษะการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก

ซึ่งผู้วิจัยขอยกตัวอย่างส่วนหนึ่งของข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วน โดยเรียงลำดับจากคุณลักษณะที่คุณให้ข้อมูลสำคัญตอบตรงกันมากที่สุดเป็นอันดับแรก คือ ทักษะการใช้ภาษามือไทย ซึ่งกล่าวถึงประเด็นนี้ไว้ว่า

“สิ่งสำคัญเลยนะครับในการสื่อสารกับเด็กหูหนวกก็คือเรื่องภาษามือครับ ซึ่งภาษามือนี่เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการสื่อสารในการถ่ายทอดนะครับ ก็คือถ้าครูเนี่ยไม่มีความชำนาญ หรือไม่มีความเข้าใจในภาษา นั่นก็คือภาษามือที่จะถ่ายทอดให้กับลูก ๆ ของเราเนี่ย ครูจะเก่งขนาดไหน ครูจะเก่งจะเป็นคนที่เรียนจบปริญญาโท ปริญญาเอกมา แต่ครูไม่มีพื้นฐานภาษามือที่ดี ไม่มีการถ่ายทอดให้กับลูกๆ ไม่มีวิธี ไม่มีเทคนิควิธีการในการถ่ายทอดให้กับลูกที่ดี เนี่ย ยิ่งใจลูกก็ไม่ได้ เรียนไม่ได้เนอะครับ”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 9

คุณลักษณะที่จำเป็นของครูลำดับที่สอง คือ ครูมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาสำหรับครู ทั้งในเรื่องของพัฒนาการเด็กแต่ละช่วงวัย การเข้าใจและยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน การเรียนรู้และแรงจูงใจในการเรียน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์นี้

“จิตวิทยาพัฒนาการ เพราะว่าเราจะต้องสอนเด็กตามอายุอะคะ อายุเท่านี้ต้องมีพัฒนาการอย่างไร ต้องใช้จิตวิทยาอย่างไร ใช้ความเป็นพ่อแม่เป็นแม่ ใช้ความเป็นเพื่อน เป็นพี่อะไรอย่างเนี่ยคะ เราก็ต้องใช้ด้วย”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 17

คุณลักษณะที่จำเป็นของครูที่สอนผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินลำดับที่สาม คือ ทักษะการให้คำปรึกษา ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

“เด็กหูหนวกชั้น ม.6 ที่ใกล้จะจบการศึกษาก็จะเข้ามาปรึกษาผมว่าถ้าจบไปแล้วจะไปเรียนต่อหรือทำอาชีพอะไรดี ผมก็จะให้คำปรึกษากับเด็กนักเรียนพร้อมกับเล่าประสบการณ์ของผมให้เด็กนักเรียนฟัง ให้เด็กตัดสินใจว่าอยากจะไปเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยหรือจะไปประกอบอาชีพกับครอบครัว ไม่ว่าจะเรียนจบไปแล้วก็จะสามารถติดต่อกับครูได้ในทางช่องทางต่าง ๆ”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 15

คุณลักษณะที่จำเป็นของครู ลำดับที่สี่ คือ ทักษะการทำแผนการศึกษารายบุคคล (IEP) ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

“IEP ถ้าจะทำให้มีประโยชน์เลยจริง ๆ อะ ครูมองว่ามันสำคัญสำหรับเด็ก 1 คน ถ้าเราคิดที่จะเหมือนช่วยเหลือหรือแก้ไขอะไรไปแล้วแต่ที่มันเป็นปัญหาสำหรับเค้าในการเรียนรู้ หรือการใช้ชีวิตประจำวันอย่างเนี่ยคะ มันเป็นเรื่องสำคัญมากเพราะมันเหมือนเป็นตัวหนึ่งที่สามารถบอกได้เลยว่าเค้าต้องการอะไร หรือว่าเค้าชอบวิธีการเรียนรู้แบบไหน”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4

คุณลักษณะที่จำเป็นของครู ลำดับที่ห้า มี 2 คุณลักษณะที่มีผู้ตอบเหมือนกัน คือ ทักษะการผลิตสื่อการสอน และทักษะการสื่อสารเพื่อประสานงานกับผู้ปกครอง ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

“ทำ power point สอนประโยคภาษามือ เช่น ประโยคนะคะ ฉันชอบสีอะไร ให้เด็กดูในจอ จะมี 2 ส่วนนะคะ คือ ดูจากจอกับครูทำภาษามือสด จากนั้นก็ให้เด็กทำภาษามือเอง เช่น ฉันชอบสีฟ้า เป็นต้น...บางครั้งสื่อที่เป็นของจริงอย่างเดียวเป็นสื่อธรรมดาเด็กก็จะไม่ค่อยสนใจเท่าไรแต่ถ้าเป็นสื่อเทคโนโลยีมีภาพเคลื่อนไหวเด็กก็จะให้ความสนใจเพราะว่าภาพที่เคลื่อนไหว”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 14

ในส่วนของการสื่อสารเพื่อประสานงานกับผู้ปกครอง มีดังนี้

“ครูที่สอนเด็กหุนวุก มีหน้าที่ก็คือประสานกับผู้ปกครอง...ครูมีบทบาทมาก เพราะบางทีผู้ปกครองเค้าไม่เข้าใจลูก แล้วผู้ปกครองไม่ได้ภาษามือ ก็จะทิ้งให้แต่ครู มีอะไรก็เอามาช่วยอธิบาย ะ”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 10

คุณลักษณะที่จำเป็นของครู ลำดับที่หก คือ ความรู้เกี่ยวกับความพิการประเภทอื่น ๆ

“ถ้าเกิดว่าครูหรือนักศึกษาที่จบไปเนี่ยมีความรู้เรื่องความพิการประเภทอื่นๆด้วย ก็จะเป็นประโยชน์กับการทำงาน เพราะว่าบางครั้งเด็กอาจจะต้องไปเจอเด็กหุนวุกที่มีความพิการประเภทอื่นๆร่วมด้วยในโรงเรียน ถ้าไม่มีความรู้เนี่ย แล้วมาเจอกับสถานการณ์ที่โรงเรียนต้องสอนจริง ๆ เจอกับความพิการที่หลากหลายเนี่ยเด็กจะไม่สามารถทำได้ จำเป็นต้องมีความรู้ก่อนครับ”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 7

คุณลักษณะที่จำเป็นของครู ลำดับที่เจ็ด มี 2 คุณลักษณะที่มีผู้ตอบเหมือนกัน คือ ทักษะการสอนโดยวิธีการที่หลากหลาย และทักษะการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

“...เหมือนการสอนคณิตศาสตร์อะ เด็กแต่ละคนเรียนรู้ไม่เหมือนกันครับ บางคนก็เราสอนวิธีเดียวเค้าก็เข้าใจ บางคนเราก็ต้องมาแบบหาวิธีอื่น เด็กแต่ละคนอาจจะเข้าใจวิธีที่ 1 วิธีที่ 2 ไม่เหมือนกัน ครูต้องมีเทคนิควิธีการสอนในเรื่อง ๆ เดียวแต่หลายวิธี เพื่อให้เด็กในชั้นเรียนเนี่ยได้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้อะครับ”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2

ในส่วนของบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะทักษะการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“ครูควรประเมินเด็กตามสภาพจริง แล้วก็วัดตามความเป็นจริงของเค้า เค้าได้เท่าไรก็เท่านั้นตามที่เค้าได้ แล้วเราก็จะมาปรับไอพีของเราอีกว่าเราควรแก้เค้าตรงนี้ ควรจะเพิ่มตรงนั้นอะไอย่างเนี่ย แต่ถามว่าพื้นฐานการวัดประเมินผลครูต้องมีไหม ต้องมีเหมือนกัน ถ้าไม่มีก็จะมีไม่รู้เลยว่าวัดยังไง จะประเมินแบบไหน ก็ต้องมีเหมือนกันแต่ก็ขอให้ว่าควรวัดประเมินตามสภาพจริงของเด็กกะคะ แล้วเราจะได้รับความจริง ต้องยอมรับความจริงไม่ต้องไปอาย”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 10

ลำดับสุดท้ายในการนำเสนอผลการวิจัยในบทความนี้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่จำเป็นของครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมี 2 คุณลักษณะที่มีผู้ให้ข้อมูลที่ตรงกัน คือความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา และทักษะการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก โดยขอนำเสนอตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

“สิ่งแรกที่เป็นครูต้องรู้อยู่แล้วคือหลักสูตรที่จำเป็นต้องใช้สอนนักเรียนอะ ในแต่ละวิชาครูแต่ละคนก็ต้องจะรู้หลักสูตรที่ตัวเองใช้สอนนะครับ แล้วก็การจัดการหลักสูตรก็คือการนำหลักสูตรมาใช้สำหรับเด็กहुหนวกเนีย ต้องมีการคัดกรองหลักสูตรอีกทีหนึ่ง เพื่อที่ว่าใช้ให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละชั้นเรียนอย่างนี้อะครับ เหมือนอย่างเช่น ยกตัวอย่างวิชาภาษาไทย ในเรื่องการอ่านออกเสียงเนีย เราก็ต้องปรับปรุงมาประยุกต์ของจุดประสงค์ตัวเนีย ให้มันเข้ากับเด็กहुหนวกได้ เพราะเด็กहुหนวกไม่สามารถอ่านออกเสียงได้ อาจจะอ่านบทความได้ อ่านภาษามือได้แทนอะไรแบบนี้อะครับ”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2

ในส่วนของการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์

“...มีคอนแทคในเรื่องของที่เรียนนะคะ มหาวิทยาลัย หรือว่าอาชีวะ เราก็ต้องมีคอนแทคไว้ในเรื่องการศึกษาต่อ แล้วก็คอนแทคในเรื่องของสถานประกอบการเนอะ บริษัทเล็กใหญ่เราก็ต้องมีไว้ในมือนะคะ เพื่อจะได้ลูกศิษย์เราเมื่อเค้าจบไปแล้ว”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3

ตารางที่ 1 สรุปคุณลักษณะที่จำเป็นของครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

| ลำดับที่ | คุณลักษณะที่จำเป็นของครู                                                                  |
|----------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1        | ทักษะการใช้ภาษามือไทย                                                                     |
| 2        | ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาสำหรับครู                                                         |
| 3        | ทักษะการให้คำปรึกษานักเรียน                                                               |
| 4        | ทักษะการทำแผนการศึกษารายบุคคล (IEP)                                                       |
| 5        | ทักษะการผลิตสื่อการสอน และ ทักษะการสื่อสารเพื่อประสานงานกับผู้ปกครอง                      |
| 6        | ความรู้เกี่ยวกับความพิการประเภทอื่นๆ                                                      |
| 7        | ทักษะการสอนโดยวิธีการที่หลากหลาย และ ทักษะการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล  |
| 8        | ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา และทักษะการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก |

นอกจากคุณลักษณะที่จำเป็นของครูที่กล่าวมาข้างต้นแล้วยังมีประเด็นที่น่าสนใจ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เช่น คุณลักษณะที่จำเป็นเกี่ยวกับการเข้าใจความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน ความสามารถในการปรับตัวกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในโรงเรียนทั้งบุคลากรและผู้เรียน ความรู้ทางด้านภาษาไทยในเชิงวิชาการและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวพลตอร์ฟเพื่อนำมาบูรณาการในการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย รวมถึงความสามารถ

ในการจัดโครงการส่งเสริมผู้เรียนนอกห้องเรียน การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันเพื่อการศึกษาและการสื่อสาร การทำวิจัยในชั้นเรียน การมีคุณธรรมจริยธรรมและรักในอาชีพครูที่สอนผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

และจากการวิจัยในครั้งนี้นอกจากคุณลักษณะที่จำเป็นของครูในข้างต้น ยังมีข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่สองของการวิจัยในครั้งนี้ซึ่งเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางด้านจิตวิทยาของครู เช่น บุคลิกภาพของครู การเป็นแบบอย่างที่ดี ความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหาและอุปสรรค เป็นต้น ซึ่งจะมีการนำเสนอในบทความต่อไป

## อภิปรายผล

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปคุณลักษณะที่จำเป็นของครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินออกเป็น 2 ประเด็นใหญ่ คือ คุณลักษณะด้านความรู้และคุณลักษณะด้านทักษะ โดยคุณลักษณะด้านความรู้ประกอบด้วย

1) ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาสำหรับครู ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาการของผู้เรียนแต่ละช่วงวัย การเรียนรู้ และทักษะการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับบทความของ Tinmala (2018) ซึ่งได้เสนอแนวทางในการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตครูการศึกษาพิเศษที่ด้านวิชาการ คือ การประเมินและวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบการเรียนการสอนที่มีงานวิจัยรองรับ การจัดการเรียนการสอนสำหรับชั้นเรียนที่มีความหลากหลายและเหมาะสมตามช่วงวัย การแก้ไขปัญหาโดยใช้ข้อมูลนักเรียนเป็นฐานในการตัดสินใจ การช่วยเหลือโดยใช้ระบบติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน รวมถึงกระบวนการจัดการพฤติกรรมผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมและมีระบบ นอกจากนั้นแล้วยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Janejitvanich et al. (2019) ที่ทำการศึกษเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นของครูด้านความรู้และการสนับสนุนทางสังคมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนเฉพาะความพิการและโรงเรียนเรียนรวมในเขตภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการจำเป็นด้านความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากที่สุดเป็นอันดับแรก ซึ่งความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาสำหรับครูจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญเพื่อให้เกิดความเข้าใจและยอมรับความแตกต่างของผู้เรียน และนำไปสู่การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความพิเศษได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการวางแผนเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้เรียนทั้งด้านการเรียนส่วนตัวและสังคมรวมถึงด้านพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมเป็นรายบุคคล

2) ความรู้เกี่ยวกับความพิการประเภทอื่น ๆ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่าผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มีความพิการซ้อนจำนวนไม่น้อยที่ปรากฏในห้องเรียน เช่น บกพร่องทางการได้ยินร่วมกับบกพร่องทางสติปัญญา บกพร่องทางการได้ยินร่วมกับบกพร่องทางร่างกาย บกพร่องทางการได้ยินร่วมกับภาวะออทิสซึมสเปกตรัม บกพร่องทางการได้ยินร่วมกับบกพร่องทางการเห็น เป็นต้น อีกทั้งปัจจุบันพบว่าโรงเรียน

เฉพาะความพิการทางการได้ยินหลายแห่งมีการรับนักเรียนที่มีความบกพร่องในด้านอื่น ๆ เข้าไปศึกษาร่วมในโรงเรียนด้วยเช่นกัน ส่งผลให้ครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจำเป็นต้องมีองค์ความรู้เกี่ยวกับความพิการอื่น ๆ ให้ครอบคลุมกับสถานการณ์ที่เป็นจริง สอดคล้องกับ Musyoka et al. (2017) ทำการศึกษาการรับรู้ความพร้อมของครูในการสอนนักเรียนหูหนวกและนักเรียนหูตึงที่มีความพิการเพิ่มเติม พบว่า การเตรียมความพร้อมของครูในการสอนนักเรียนหูหนวกและนักเรียนหูตึงที่มีความพิการเพิ่มเติม มีประเด็นหลักที่สำคัญ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับความพิการต่างๆ การสื่อสาร กลยุทธ์การสอน การจัดการพฤติกรรมในห้องเรียน ความบกพร่องทางการเรียนรู้เฉพาะทาง (SLD) หลักสูตรและมาตรฐาน แผนการศึกษารายบุคคล (IEPs) และความร่วมมือกับผู้ปกครอง

3) ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา จากผลการวิจัยข้างต้นพบว่าครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และฉบับปรับปรุง พ.ศ.2561 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ และนำความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้มาปรับใช้เป็นหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของ Songpracha et al. (2020) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนโสตศึกษาใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับมาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และฉบับปรับปรุง รวมถึงมีการพัฒนาหลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น

นอกจากคุณลักษณะที่จำเป็นของครูด้านความรู้ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะด้านทักษะ ประกอบด้วย

1) ทักษะการใช้ภาษามือไทย เนื่องจากภาษามือไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสารองค์ความรู้ต่างๆ จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน และผลย้อนกลับจากผู้เรียนสู่ผู้สอน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดสำหรับการเป็นครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพราะถึงแม้ว่าครูจะมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ทักษะ หรือประสบการณ์เฉพาะสาขาวิชาเพียงใด แต่หากไม่สามารถสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ ก็มีอาจบรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เช่นเดียวกับ ในประเทศสหรัฐอเมริกา Engler and MacGregor (2018) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมครูการศึกษาของคณูหนวก: กรณีศึกษาโปรแกรมบัณฑิตศึกษา กล่าวถึงหลักสูตรครูระดับบัณฑิตศึกษา เฉพาะด้านความบกพร่องทางการได้ยิน ครูที่เป็นผู้สมัครเข้ามาเรียนในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาต้องศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาภาษา พัฒนาการพูด และการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มก่อนวัยเรียน รวมถึงศึกษาเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา กลยุทธ์การสอน และการอ่าน นอกจากนั้นแล้วนักศึกษาของหลักสูตรยังต้องศึกษาเกี่ยวกับภาษามือทั้งหมดหลักสูตรเกี่ยวกับภาษามืออเมริกัน (American Sign Language: ASL) และแนวความคิดการใช้ภาษามือเพื่อความแม่นยำแบบ CASE (Conceptually Accurate Signed English: CASE) และได้รับการสนับสนุนให้ลงเรียนหลักสูตรภาษามือให้มากที่สุดเท่าที่ตารางเรียนจะอนุญาต

2) ทักษะการให้คำปรึกษาผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการทางด้านการได้ยินส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในหอพักของโรงเรียน ซึ่งมีตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ดังนั้นโรงเรียนจึงเปรียบเหมือนบ้านที่นักเรียนใช้เวลาอยู่ตลอด 24 ชั่วโมงต่อวันในทุก ๆ วัน ซึ่งการใช้ชีวิตในโรงเรียนนั้น นักเรียนจะต้องปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทั้งเพื่อน ครู รุ่นพี่ รุ่นน้อง รวมไปถึงบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน และเมื่อนักเรียนกลับบ้านในวันหยุดสุดสัปดาห์หรือปิดภาคเรียน นักเรียนก็ต้องกลับไปอยู่ที่บ้านกับครอบครัว ซึ่งหลายครั้งนักเรียนก็มีปัญหากับผู้ปกครองทั้งในเรื่องการสื่อสาร การทำกิจวัตรประจำวัน รวมถึงความต้องการของนักเรียนที่ผู้ปกครองไม่เข้าใจ เหตุนี้เองการใช้ชีวิตทั้งในโรงเรียนและที่บ้านเด็ก ๆ อาจจะเจอกับปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ ในแต่ละช่วงวัย เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการกิน การอยู่ การเรียน เรื่องเพื่อน ครอบครัว การเงิน หรือความรัก ดังนั้น บุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดก็คือครูที่สอนนักเรียนในโรงเรียนนั่นเอง ด้วยเหตุนี้เอง ทักษะการให้คำปรึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่ครูซึ่งทำหน้าที่ในการสอนและดูแลนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะต้องมี เพื่อช่วยให้นักเรียนมีสุขภาพกายสุขภาพใจที่สมบูรณ์ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับ Githaiga (2018) ที่กล่าวว่า โปรแกรมการแนะแนวและการให้คำปรึกษามีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในการรับมือกับความท้าทายส่วนบุคคล สังคม การศึกษา และอาชีพ

3) ทักษะการทำแผนการศึกษารายบุคคล (IEP) ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 (Educational Provision for Persons with Disabilities Act, B.E. 2551, 2008) ได้นิยามความหมายของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ว่าหมายถึง แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งครูที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษจะต้องมีทักษะการจัดทำแผนดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จากงานวิจัยของ Chaiwatthanakunwanich (2015) ที่กล่าวว่า ควรจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งสามารถนำไปใช้ในการประเมินผลของหลักสูตร และจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP)

4) ทักษะการผลิตสื่อการสอน เป็นอีกหนึ่งคุณลักษณะที่จำเป็นของครูที่จัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งสื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนจะส่งผลให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนที่ดีขึ้น เช่น สื่อการสอนที่มีภาพประกอบ มีภาษามือ สามารถหยิบ จับ สัมผัส สามารถเคลื่อนไหวได้เพื่อสร้างความสนใจ เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และพัฒนาการตามช่วงวัย ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากการวิจัยของ Plaewfueng (2018) ที่ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านสำหรับเด็กผู้บกพร่อง

ทางการไถ่คืนโดยใช้เรื่องราวประกอบภาพภาษามือ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่เรียนรู้ผ่านสื่อมัลติมีเดียที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีการเรียนรู้คำศัพท์และประโยคแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยทางสถิติ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการไถ่คืนรู้สึกพึงพอใจกับการใช้สื่อภาพที่นำเสนอด้วยเรื่องราวที่ชัดเจนและน่าสนใจ นอกจากนั้นแล้วมีการสอบถามความคิดเห็นของครูต่อการใช้สื่อมัลติมีเดีย พบว่า สื่อมัลติมีเดียที่ผู้วิจัยผลิตขึ้นทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้คำศัพท์ได้ง่ายขึ้นและใช้เวลาในการสอนคำศัพท์ใหม่น้อยลงและมีประสิทธิภาพซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถรับรู้ทั้งภาษาไทยและภาษามือไทยไปพร้อม ๆ กัน

5) ทักษะการสื่อสารเพื่อประสานงานกับผู้ปกครอง ปัญหาอย่างหนึ่งที่สำคัญและพบบ่อยมาก คือ การที่ผู้ปกครองของนักเรียนซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการไถ่คืนไม่สามารถสื่อสารกับลูก หลาน ที่มีความบกพร่องทางการไถ่คืน เนื่องจากผู้ปกครองไม่สามารถที่จะสื่อสารด้วยภาษามือได้ ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้ปกครองและบุตรหลาน ทำให้ครูต้องเข้ามาเป็นคนกลางในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจในครอบครัวระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง นอกจากนั้นแล้ว โรงเรียนเฉพาะความพิการทางการไถ่คืนส่วนใหญ่ นักเรียนจะอาศัยอยู่หอพักของโรงเรียนจนกลายเป็นบ้านของเด็ก ๆ ครูในโรงเรียนก็จะมามีบทบาทหน้าที่เปรียบเหมือนพ่อแม่ของนักเรียน ทั้งดูแลชีวิตความเป็นอยู่ สุขภาพร่างกายและจิตใจ รวมถึงหน้าที่หลักคือการสอน ด้วยเหตุนี้เองครูที่สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการไถ่คืนจึงต้องเป็นคนกลางในการประสานงานกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ ทั้งการสื่อสารเกี่ยวกับการเรียน ความเป็นอยู่ การเจ็บไข้ได้ป่วย หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ดังผลการศึกษาของ Tinmala (2018) ที่สรุปคุณลักษณะด้านทักษะการทำงานของครูการศึกษาพิเศษไว้ว่า ครูต้องมีการทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้ปกครอง บุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษา รวมถึงผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษและผู้เรียนทั่วไป รวมถึงการให้คำปรึกษาทั้งบุคลากรในสถานศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และก้าวผ่านความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นได้ในทุกช่วงของชีวิตและพัฒนาตนเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

6) ทักษะการสอนโดยวิธีการที่หลากหลาย เนื่องมาจากการที่ผู้เรียนมีความแตกต่างกันทั้งความสนใจ ความสามารถ ประสบการณ์ สไตล์การเรียนรู้ (Learning Style) รวมถึงความบกพร่องทางการไถ่คืน ครูจึงต้องมีทักษะที่จะออกแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน โดยใช้กิจกรรมที่มีความหลากหลายและยืดหยุ่น นอกจากนั้นยังต้องเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียนที่แตกต่างกัน เช่น ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Patjan et al. (2019) ในประเด็นการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการไถ่คืน พบว่า ครูควรใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและมีการบูรณาการวิธีการต่าง ๆ ทั้งการใช้ภาษามือ การสอนด้วยภาพ การแสดงท่าทางประกอบ การแสดงบทบาทสมมติ การใช้เทคนิคการสอนซ้ำ ย้ำ และทวนเนื้อหา การใช้วิดีโอและการใช้สื่อสังคม (Social Media) ร่วมกัน รวมถึงงานวิจัยของ Songpracha et al. (2020) พบว่า การเรียนการสอนโรงเรียนโสตศึกษาให้ความสำคัญกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้น

การวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เหมาะสมสอดคล้องกับวัย คำนึงถึงความแตกต่างธรรมชาติของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถ นำความรู้ความเข้าใจจากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

7) ทักษะการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เนื่องจากการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งเป็นผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้สอนจะต้องจัดทำแผนการศึกษารายบุคคล (IEP) ให้สอดคล้องกับพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนที่แตกต่างกันเป็นรายบุคคล รวมถึงการประเมินผลการเรียนรู้ก็ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคนด้วย โดยประเมินจากพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนที่สามารถทำได้จริง สอดคล้องกับ Chaobantad (2016) ที่มีการสรุปมาตรฐานด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ไว้ว่าสถานศึกษา ควรมีการจัดโครงการเพื่อพัฒนาครู และบุคลากร โดยจัดทำโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และส่งเสริมให้ครูได้มีการบริหารจัดการ ชั้นเรียนที่เหมาะสม และการจัดสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่น่าเรียนรู้ โดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นควรเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงได้ลงมือปฏิบัติ และมี กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย ความถนัด ความสนใจ รวมถึงเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตตามธรรมชาติของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน และมีการใช้ เครื่องมือวัดประเมินพัฒนาการของเด็กตามสภาพจริง

8) ทักษะการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก ครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะต้องมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เช่น ชุมชนใกล้เคียง สถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานราชการ สหวิชาชีพในการให้บริการนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ รวมถึงสถานประกอบการต่างๆ เพื่อ สร้างความร่วมมือของชุมชนและสังคมต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ดังที่ พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 หมวด 1 มาตรา 8 กล่าวถึง การให้สถานศึกษาหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการและประสานความร่วมมือจากชุมชนหรือนักวิชาชีพเพื่อให้คนพิการ ได้รับการศึกษาทุกระดับ หรือบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ

### ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1) จากผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบคุณลักษณะที่จำเป็นของครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนเฉพาะความพิการทางการได้ยินสามารถนำไปใช้ในการสรรหาคัดเลือกครูที่มีคุณลักษณะดังกล่าว

2) มหาวิทยาลัยที่เปิดหลักสูตรที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษาพิเศษสามารถนำผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่จำเป็นของครูที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ต่อไป

3) โรงเรียนเฉพาะความพิการทางการได้ยินหรือโรงเรียนเรียนร่วมที่มีนักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยินสามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรครูให้มีคุณลักษณะทั้งความรู้และทักษะที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในอนาคต

### เอกสารอ้างอิง

Aksornchuen, T. (2014). Strategic Management Deaf School of Thailand in the Next Decade. *Veridian E-Journal*, 7(2), 357-368.

Announcement of the Ministry of Education on Types and Criteria of Persons with Disabilities in Education B.E. 2552. (2009, June 8). Government Gazette. No.126 Special Section 80D. page 45-47.

[http://law.m-society.go.th/law2016/uploads/lawfile/20100210\\_15\\_14\\_27\\_7714.pdf](http://law.m-society.go.th/law2016/uploads/lawfile/20100210_15_14_27_7714.pdf)

Boontongchun, J. & Srisopha, T. (2013). Quality of Work life of Personnel in Schools for the Deaf Under Jurisdiction of Special Education Bureau. *SWU Educational Administration Journal*. 12(23), 129-137.

Chaiwatthanakunwanit, S. (2015). A Proposed Guideline for Provision of Non-formal Education for Students with Hearing Impairments. Songkhla: Songkhla Rajabhat University.

Chaobantad, N. (2016). Developing a Guidelines of Educational Management of the Deaf Childhood for Deaf Schools in the Northeast. [Master's Thesis, Mahasarakham university]. *Thailis*. [https://tdc.thailis.or.th/tdc/search\\_result.php](https://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php)

Educational Provision for Persons with Disabilities Act, B.E. 2551. (2008, February 5). Government Gazette, No.125 Section 28A. page 1-13.

Engler, K. S., & MacGregor, C. J. (2018). Deaf Education Teacher Preparation: A Phenomenological Case Study of a Graduate Program with a Comprehensive Philosophy. *American Annals of the Deaf*, 162(5), 388-418.

Githaiga, D. N. (2018). Promoting Hearing Impaired Guidance and Counseling Programme. LAP Lambert Academic Publishing.

- Janejitvanich, J., Srisurakul, T., Nuchongsai, P., Chiengchana, N., & Klibthong, S. (2019). A need assessment of teachers' knowledge and social support in education for children with special needs in special schools and inclusive schools in central region, Office of the basic education commission. *Journal of Education Silpakorn University*. 17(2). 104-114.
- Musyoka, M. M., Gentry, M. A., & Meek, D. R. (2017). Perceptions of Teachers' Preparedness to Teach Deaf and Hard of Hearing Students with Additional Disabilities: A Qualitative Case Study. *Journal of Development & Physical Disabilities*. 29, 827-848. doi:10.1007/s10882-017-9555-z
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2021). The National Economic and Social Development Plan: The Thirteenth Plan (2023-2027). [https://www.nesdc.go.th/article\\_attach/article\\_file\\_20230307173518.pdf](https://www.nesdc.go.th/article_attach/article_file_20230307173518.pdf)
- Patjan, S., Ruannakarn, P., & Phusee-orn, S. (2019). The Current States, Strengths, Weakness, Opportunities, and Treats of Learning and Teaching of Roi-Et School for the Deaf. *Journal of Ratchasuda College for Research and Development of Persons with Disabilities*. 15(2). 47-61
- Plaewfueng, K. (2018). The Development of a Learning Model to Promote Reading Skills for Hearing Impaired Using Storytelling Picture Sign Language. [Doctoral's Thesis, King Mongkut's University of Technology Thonburi]. Thailis. [https://tdc.thailis.or.th/tdc/search\\_result.php](https://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php)
- Songpracha, P., Maharka, P., & Srisurakul, T. (2020). The Environment Supporting Students' Learning in School for the Deaf. *Journal of Ratchasuda College for Research and Development of Persons with Disabilities*. 16(1). 46-58.
- Tinmala, D. (2018). Characteristics of Preservice Special Education Teachers and Education Policy in Thailand. *Ratchaphruek Journal*. 16(1). 1-14.